

Txantxangorria

Txori au txikia dozu, ta ia lurralde guztietan aurkitzen da. Abots zoli-bigunekoa dalako, errez ezagutu oi dogu, nai uda nai negu. Moko edo pikua me-leguna; aundi ta illunak, begiak; itxuraz basatiarra. Auts-margozko dau lepoa, azpi zuria ta gorriak bular-paparrak. Luzeeran ez da asko, aundiera ta astun bez.

Soñu gozo ezitsua dau txori polit onek; arin, samur ta atertu barik ekiten dautso kantaka; urte-aro guztietan entzun oi dogu bere txorro-txio leuna. Ta beti yaku atsegin ta eder, batez be negu luze solletan.

Uda aldian, baso, beresi, oyan, zumardi ta baratzetan bizi ta abestu oi dau. Txapar artean, geyenez, egiten dau abia, beresiko zokorik gordeenean; orri legor, ur, luma ta zotal ditu abigai. Zugatz sustrai artean edo abaki gaztelzan be, nozik bein, ipiñi oi dau, lurre-tik ur.

Negu biotzean, goseak eraginda, gizonaren biztokirantza egaz dagi, janari billa. Mandio ta baratz zear dakusgu, zerbait idoro naita. lñoiz, uste osoaz, leyoetara elizen yatzu; baita, ego bizkor, eskaratz barruraño sar ta maitik jausitako ogi-mirriñak polito jaso be.

Giltzape bizi zan batek aolku oneik damoskuz txantxangorria dala-ta. «Jainkoaren izakiak —diño— danak doguz on eta ederrak; baña nik maiteen dodana txantxangorria. Biotzez maite dot txori zoragarri au. Espetxe nengoan bein; ba-neban lor eta nekerik naiko. Alan be, txoritxo onek poztuten ninduan; egunero abesten eustan, oindiño ogean nengoala, goiz-kanta samurra, ta egun bitartean be, antxe ebilkidan, bira ta bira, neure lagun min. Zoragarri yatan bere abotsa; ta bera izan ezik, gure etxeko maiteak ez ebezan artuko ainbeste gorantzi, mosu ta eskumuin; bera bai-zan nire geznari zintzo ta bikaña.

Txoriño eder,
papar gorria,
alai egizu
nire espetxia.

Abestu samur
maite-eresia,
atsegin yatan
min-abestia».